

UTÓIRAT A

Avagy: Mit tehetnénk

Elnézést kérek, hogy kissé megkésve mondom véleményem a legutóbbi vetélkedőnkéről, de jóindulattól vezérelve. Ugyanis bizonyos időbeli és térbeli távolságból „tisztábban” látom az eseményeket. Ennek köszönhetően „kikristályosodott” gondolatfűzéremmel ajándékozom meg a lap kedves olvasóit.

Ismét előttem peregnek az óbecsei döntő filmkockái: 1992. április 14., vasárnap délelőtt a helyi művelődési ház színháztermében, ünnepi légkör. Az Újvidéki Televízió technikusai serényen sűrűnek-forognak. Hol a fellépők, hol a közönség felé fordulva készítik felvételeiket. Villog a reflektor fénye... Elhangzanak a köszöntőszövegek, „nagy” szavak bírálati fűszerezve. Többen is értékelik a találkozókat. Már szinte mindenki megszólalt a fáradhatatlan szervezők közül. Majd Zoran Šećerov, a Képes Ifjúság főszerkesztője lép a színpad előterébe. Valahonnan, az első sorokból érkezik a hang: „Mit akar? Kapcsold ki!” Erre, szinte gombnyomásra, kialszik a reflektor fénye. A szerkesztő talán semmit sem vett észre, vagy nem akarta észrevenni... Magabiztosan, tiszta lelkiismerettel áll a hideg térben. Arca csak fáradtságot tükröz. Összefüggő szöveget mond a vetélkedőről és a Képes Ifjúság körüli szervezőmunkájáról, meg a felmerülő nehézségekről. Közben még csak véletlenül sem kapcsolnak be a fényt... Megdöbbenek... Zoran miért nem illik bele a képbe? A tévéfelvételbe? Mit akarnak ezzel érzékeltetni? És kik? Talán Ő is tett valamit a közös ügy érdekében. Elnézést kérek, de én semmit sem tudok a rendezvény műhelytitkairól és a Képes Ifjúság színpadja mögötti „csatákról”. (Igaz, egyet s mást olvastam a lapban, de az igazság valami egészen más lehet.) Le a kalappal a becsel szervezők előtt! Szinte mindent megtettek, amit megtehettek. S arról is meggyőződtem, hogy Tari István, a Képes Ifjúság munkatársa volt az egyik leglelkesebb rendező. Ezt őszintén állítom. De talán Zoran Šećerov is intézkedett, tett valamit a KVM és a lap ügyében, a létünk érdekében? A távolba, Ide Újvidékre is beszivárgott a hír, hogy Zoran reggeltől késő estig futkos azért, hogy megőrizze a fiatalok kladványát. Vagy utazik, viszi a lap anyagát a nyomdába. Ő sem lehet „Ideális”, de azok a legkevésbé, akik őt bírálják. Ahelyett,

hogy összefognánk, együtt tevékenykednénk, mi csak marjuk egymást... A főszerkesztő is megérdemelte volna, hogy a tisztelet fényében forduljon a közönséghez, a fiatalok olvasótáborához meg a vendégekhez... Illemszabályaink, hol vagytok?

Másik filmkocka. Ugyanazon a napon, délután. Kerekasztal-értekezlet az óbecsei Petőfi Sándor Általános Iskolában. Ki-ki elszavalja a véleményét. Egy tanár is szót kér. Hogy miben van igaza és miben nincs, az relatív fogalom. De nem engedélyezik, hogy befejezze az utolsó mondatát. Elhallgattatják. A diákok ellene fordulnak. Íme, a tisztelet jele.

Közben főleg a verseny hibáit vonultatják fel. Latolgom, felszólaljak-e... Minek?! Hisz a tavalyi felszólalók megjegyzéseit, tanácsait sem vették figyelembe az idei rendezvény előtt. Pedig akkor mindent jegyzőkönyvbe foglaltak. Szent ígéretet tettek, hogy majd együtt készítünk új szabályzatot, amely tartalmazza az egyes irodalmi műfajok válfajait is, meg egyebeket. Hogy lesz közös összejevetelünk. De nem hívtak.... Akkor azt is ajánlottuk, hogy értékeljük a körzeti versenyek szintjét, eredményeit is, úgyszintén a háttérben levő pedagógusok munkáját. A babérkoszorú a diákokat illeti meg. Helyes! De valamilyen szimbolikus elismerésben (emléklapban, szép szóban) a tanárt is részesíteni kellene. Hisz maga a tanítvány mondja: „Őnök nélkül nem léphettünk volna fel. Mit kapnak a hetekig, hónapokig tartó munkájukért?” „Csak bírálatot” – felelem. Még a „köszönöm” szó is elmarad. Kölcsönzött pénzből utazunk a döntőre. Egyesek úgy vélik, hogy a tanár a feltűnés céljából szerepelteti a tanulóit. Dehogy! Ebből nem lehet karriert csinálni. Ez csak kötelesség. Hogy csináljuk évek óta, az már természetes. Dicséret és egyéb nem jár érte. A tanár ha csak egy évre is abbahagyná e nemes munkát, rögtön felfigyelnének az újságírók: bírálatozón formájában... S olykor éppen azok a diákok fordulnak a pedagógus ellen, akiket buzdított, ötletekkel szolgálva, akiknek a szövegeiből kifésülte a hibákat, akikkel próbát tartott... De hát ez is természetes. A tanárt „megfizetik”! Meg ám! Nem is

XXVI. KMV-hez

a vetélkedő érdekében?

akármilyen fizetéssel (egyhavi késéssel), amit herbáriumba is helyezhetne. Mi, tanárok, nem kérünk dicshimnuszt. De ne is forduljanak ellenünk! A diáksereg közömbös magatartásával mintha azt szeretné érzékelteni velünk, hogy jelenlétünk fölösleges a vetélkedőn. Persze, van kivétel is. A hivatásos újságírók, sőt a bírálóbizottság tagjai is alig szólnak a Tanárhoz. Esetleg egy „Jó napot!” – mondanak. S ennyi is jó... Mintha futnának előlünk...

A tanárok egymást buzdítják a további kitartásra. Egymást szórakoztatják tapasztalataikkal és keserveikkel. Örülnek annak, hogy ismét találkozhattak. Örülnek a diákok sikereinek is, s főleg annak, hogy azok részt vettek a versenyen. Senki se mondja azt, hogy ez a pedagógusok vetélkedője. Ők nem vetélkednek. Hisz van egyéb terük, lehetőségük is a tehetségük igazolására. Csak fűti őket az anyanyelv szeretete...

Már elkönyveltem, hogy iskolánk minden döntőn több díjban is részesül. A díjnál mégis fontosabb a mind tömegesebb részvételünk. A bírálóbizottság összetételétől is függ a díjak száma, bizonyos előítéletektől, meg egyébtől... Pl. furcsa az, hogy valamely bizottság véleményezése alapján az alkotást „gyöngének” minősítik. Majd e mű szerzőjét egy szerkesztőség különdíjban részesíti, s verseit meg is jelenteti a folyóiratában... A diák mindebből sejti, hogy valaki tévedett, hogy valaki nem műértő. Csak találgatja... S ő is külön rangsorolja a teljesítményeket. Számára ez a mérvadó. Mert őt (5) bírálóbizottság talán ötféleképpen döntene... S mikor jut eszükbe a szervezőknek, hogy a zsűri egyik tagja nyugalmazott magyartanár legyen, aki immár nem lehet részrehajló. Hisz ő is műértő! Különben évtizedeken át hogyan készíthette volna fel diákjait a versenyre? Honnan volt az a sok díj? – A nyugalmazott és a még tevékenykedő tanár is azonban csak másod-, harmadrangú vagy anélkül itt a vetélkedőn, mint a társadalomban is. Pedig a még dolgozó pedagógus is elcserélhetné munkahelyét egy előkelőbb állásért, de nem teszi. Úgy érzi és véli, hogy szerepe még szükséges a diákok körében.

Apropó! A fellépő diákjaim szememre vetették, hogy nekik egyetlen példányuk sem maradt az önálló alkotásukból, pedig négy is volt belőle. Hármát átadtunk a Képes Ifjúság szerkesztőségének. A negyediket pedig a zsűri elkérte a diáktól, a fellépése után – mivel előtte, az asztalon nem volt szöveg. Nem értem... Hova lettek az átadott példányok? A vetélkedő előtt nem jutottak el a bizottsághoz? Ez esetben is főképpen a Tanuló kételkedett. Ezt ő vetette fel.

Főleg a rendezvény fogyatékoságait szűrtem le. Ezt a bírálóbizottságoztól tanultam, mert azok tagjai is csak elvétve domborították ki a jót. Szívesen írnék a vetélkedő fénypontjairól is, de erre már nem futja a helyszűke miatt.

Felelevenítenék még egy filmkockát. A helyszín az óbecsei színház előcsarnoka, április 13-án, szombaton. Szinte egyszerre köszönt két tanár is. Megkérdik:

– Ön az újvidéki tanárnő? – Gratulálunk a sokrétű tevékenységéért.

Hirtelen zavarba jövök. Ó, Istenem, mit is mondjak nekik? Valójában mit is csináltam? Keresem a szót:

– Én is gratulálok mindannyiuknak. De talán még többet is tehetnénk a KMV és az anyanyelvű kultúránk érdekében.

Végül idézem a Gondolat c. lapban megjelent kommentárom néhány gondolatát: „Nem elég felfedeznünk az ifjú tehetségeket, lehetőségeket is kell nyújtanunk a további kibontakozásukhoz. Együtt egyengessük útjainkat, ne feledkezzünk meg róluk.”

A JÖVŐ KÉPE

Diák és tanár együtt élte a vetélkedőt, a kölcsönös tisztelet fényében.

P. Berényi Ilona